METSÄPLUS

PEKKA FALI

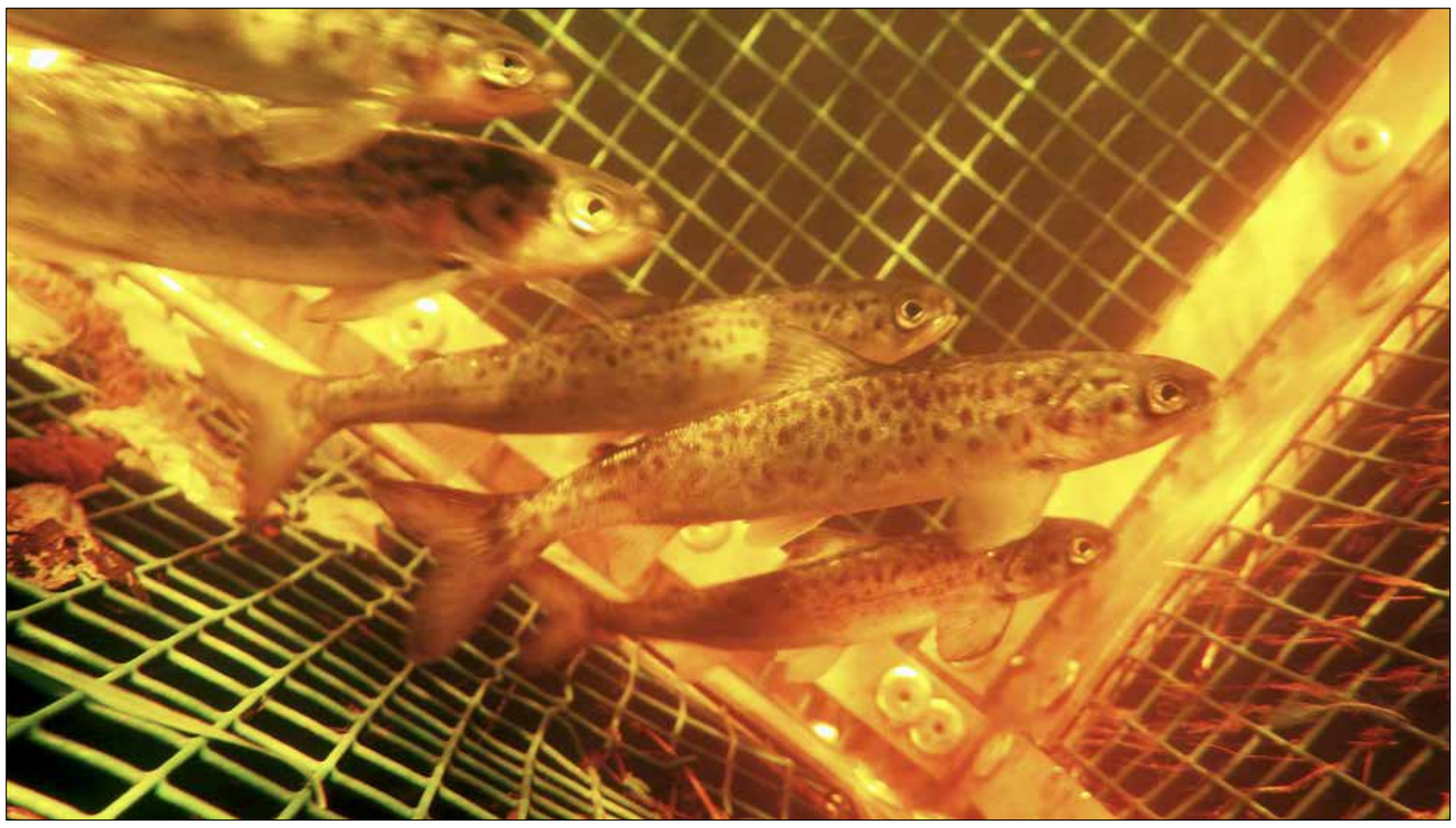

Luonnonvarakeskus seuraa mereen vaeltavien lohenpoikasten määrää, ajoittumista, ikää ja kokoa. Nämä Simojoella syntyneet poikaset ovat noin 20 gramman painoisia, mutta kasvavat seuraavan vuoden aikana jopa kaksikiloisiksi.

Tenon saaliit netti-seurannassa

Kalastusmatkailijoiden kalastuskausi Tenojoella käynnistyi 1. kesäkuuta.

Luonnonvarakeskuksen verkkosivuilla voi seurata Suomen puolen matkailijoiden ilmoittamia lohisaaliita. Saalisseuranta päivittyy jatkuvasti.

Lohisaaliit on jaoteltu viikoittain eri painoluokkiin. Sivuilta voi esimerkiksi tarkastella, kuinka monta yli 20 kilon lohta on ilmoitettu saaduksi ja seurata lohisaaliin kasvua kalastuskauden edetessä.

Sivuilla on myös lyhyt yhteenveto kalastusmatkailijoiden ilmoittamista lohisaaliista vuosilta 2009–2014.

Tenojoki on Pohjois-Euroopan suurin ja tuottoisin luonnontilainen lohijoki.

Toissa viikolla pyydettiin 14 lohta, joiden yhteispaino oli 65 kiloa.

SUVI NIEMI

Saalisseuranta on osoitteessa www.rktl.fi > Kala > Kalavarat > Teno- ja Näätämöjoen lohi > Tenojoen kalastusmatkailijoiden lohisaaliit

Luomumetsämarjat kysyttyjä Aasiassa

Luomumarjoja myydään erityisesti Aasiaan, Elintarviketurvallisuusvirasto Evirasta kerrotaan.

Luomumetsämarjoja viedään vuodessa 2—5 miljoonan euron arvosta. Eniten viedään pakastettua puolukkaa ja mustikkaa. Jalostettujen tuotteiden osuus pieni, sanoo ylitarkastaja **Sampsa Heinonen** Evirasta.

Poimijan lompakkoa luomumarjoista saadut tulot eivät juuri lihota, koska hintaero tavanomaisiin on pieni. Heinosen mielestä luomu on kuitenkin hyvä markkinointivaltti.

Viime vuonna tavanomaisen mustikan keskimääräinen poimijahinta oli noin 1,70 euroa kilolta, ilmenee Maaseutuviraston kokoamista luonnonmarjojen ja -sienten kauppaantulomääristä.

Luomumustikoita kerättiin myyntiin kolmisen miljoonaa kiloa, joka on noin puolet kokonaismyyntimäärästä. Rahaa luomumustikoista kertyi runsas viisi miljoona euroa. Tavanomaisen puolukan poimijahinta oli 95 senttiä kilolta.

Luomulakkaa saatiin myyntiin enemmän kuin aikaisempina vuosina, noin 90 000 kiloa. Tavanomaista lakkaa kerätään saman verran. Luomulakka kerrytti poimintatuloja runsaan miljoonan. Tavanomaisesta lakasta poimija sai noin 12 euroa kilolta.

Luomupuolukkaa kerättiin myyntiin lähes 76 000 kiloa, joka on neljäsosa puolukan kokonaismyynnistä. Poimintatuloja saatiin hieman yli 600 000 euroa.

Luonnonmarjojen poimija ei maksa arvonlisäveroa myymistään marjoista. Ostaja sen sijaan maksaa arvonlisäveroa myydessään tuotteen eteenpäin.

Kaikki eivät ole luomua

Luonnossa kasvava marja ei ole luomua. Marjat pitää kerätä virallisilta luomuvalvontaan kuuluvilta keruualueilta. Niillä ei ole saanut käyttää kemiallisia lannoitteita tai kasvinsuojeluaineita kolmena edellisenä vuonna.

Suomessa on luomuvalvottua keruualuetta eniten maailmassa, yli yhdeksän miljoonaa hehtaaria. Valtaosa alasta on Lapin, Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun maakunnissa.

MAIJA ALA-SIURUA

Simojoen lohikanta vahvistuu

Merilohen poikastuotanto Simojoella on kasvanut huomattavasti 1990-luvun surkeista vuosista. Luken mukaan kanta ei ole vielä läheskään tavoitetasolla.

Tutkimusavustaja Harri Merenheimo nappaa haavilla lohenpoikasia tutkittavaksi.

SIMO (MT)

Simojoki ja Tornionjoki ovat Suomen ainoat vapaana virtaavat joet, joissa Itämeren lohi lisääntyy luontaisesti.

Viime kesänä molempiin jokiin nousi ennätysmäärä lohia. Tornionjokeen nousi 100 000 ja Simojokeen lähes 4 000 lohta. Määrät ovat kasvaneet noin nelinkertaisiksi siitä, kun kaikuluotaukset aloitettiin 2008 ja 2009.

Luonnonvarakeskuksen suunnittelijan **Ville Vähän** mukaan Simojoen lohikanta ei ole kuitenkaan vielä lähelläkään tavoitetasoa.

”Simojoelle nouseva lohimäärä saisi vielä kaksin- tai kolminkertaistua.”

Kansallinen lohi- ja taimenstrategia on linjannut, että SImo- ja Tornionjoen tavoitetaso olisi 80 prosenttia arvioidusta potentiaalisesta vaelluspoikastuotannosta ja kutukaloista.

”Torniojoella ollaan jo hyvin lähellä tavoitetasoa”; Vähä sanoo. Hänen mielestään kalastusta pitäisi kuitenkin säädellä heikoimman joen mukaan.

Kiintoainetta ojituksista

Vähän mukaan Simojoella ongelma on vaihteleva veden laatu.

”Metsien ja soiden ojitukset tuovat kiintoainesta. Kun pidätyskyky on huono, veden laatu saattaa vaihdella nopeastikin.”

Simojoessa on myös verrattain vähän vettä ja se on lämpimämpää kuin Torniojoen vesi.

Alimmillaan luontainen vaelluspoikastuotanto oli Simojoella vain runsas tuhat yksilöä vuodessa 1990-luvun puolivälissä. Silloin poikastuotantoa piti tukea istutuksin.

Tämä vaelluspoikanen on 13,5 senttimetriä pitkä. Osa poikasista merkataan, jotta saadaan selville, kuinka suuri osa poikasista ui rysän

Nyt istutuksia ei enää tarvita. Viime vuonna Simojoesta vaelsi mereen noin 30 000 poikasta.

Tornionjoesta mereen vaelsi viime kesänä yli miljoona poikasta.

Avomerikalastus väheni

1990-luvun alussa avomerellä kalastettiin valtaosa koko Itämeren lohisaaliista ja jokiin selviytyi alle kymmenesosa.

Nyt kalastus painottuu rannikolle ja jokiin. Myös kokonaissaalismäärä on pudonnut 1990-luvun alun 5,5 miljoonasta kilosta miljoonaan kiloon.

Tärkeimmiksi syiksi lohikantojen parantumiselle Suomen lohijoilla Vähä mainitsee onnistuneet elvytystoimet, suotuisat ympäristöolosuhteet ja tiukentuneet kalastusrajoitukset.

Rajoituksista tärkein on ollut ajoverkkokalastuksen kielto avomerellä vuonna 2008.

Lisäksi vuonna 2010 EU tiukensi kalastusvalvontaa, jolloin esimerkiksi Puola ryhdistäytyi saaliiden raportoinnissa ja lohitilanne Pohjanlahden rannikkovesillä parani.

EU velvoittaa seuraamaan

Itämeren lohi on yksi direktiivilajeista, joita EU määrää seuraamaan.

Lohen saalismääriä Luke seuraa kalastajille lähetetyillä kyselyillä.

Simo- ja Tornionjoella nousevien kutulohien määrää seurataan kaikuluotaimilla ja joissa syntyneiden poikasten määrää sähkökalastuksella.

Vartuttuaan muutaman vuoden joessa lohi valmistautuu vaeltamaan mereen.

”Smolttiutumiseksi kutsutaan sitä vaihetta, kun lohenpoikanen hopeoituu. Fysiologisten muutosten avulla lohi pystyy vaihtamaan makeasta vedestä suolaiseen”, Vähä kertoo.

Vaelluspoikasten määrää, ajoittumista, ikää ja kokoa ovat jo vuosia seuranneet Simojoella Luken tutkimustyöntekijät **Hanna Iivari, Jaakko Vedman** ja **Harri Merenheimo.**

Merenheimo nappaa vannerysään uineet lohenpoikaset haavilla vesisammioon, johon Vedman on sekoittanut nukutusainetta. Vedman mittaa poikasten pituudet ja Iivari kirjaa.

”Huippupäivänä rysän läpi ui 920 poikasta, tänään vain 32”, Iivari kertoo.

Poikasten vaellus alkaa jo hiipua. Simojoella vaellus on ohi juhannukseen mennessä.

Miten käy tutkimuksen?

Lukessä käytiin juuri yt-neuvottelut, joiden tuloksena 146 henkilöä irtisanotaan. Iivari on yksi työntekijöistä, jonka paikka on irtisanomisuhan alla.

Nyt hallitus suunnittelee lisäsäästöjä Luken ja Suomen ympäristökeskus Syken yhdistämisestä.

Vähä toivoo, että säästöpaineista huolimatta lohikantojen seuranta saisi jatkaa.

Jos Suomi luistaa seurannasta, on mahdollista, että EU sakottaa.

SUVI NIEMI

Lohennousua voi seurata Luken verkkosivuilla osoitteessa www.rktl.fi > Kala > Kalavarat > Tornionjoen lohi ja meritaimen > Tornionjoen nousulohien kaikuluotaus > Nousulohien seuranta Tornion- ja Simojoella 2015

Kalastajan unelmaviikot käynnissä

SIMO (MT)

Lohennousu käynnistyi Simo- ja Torniojoilla toukokuun lopussa ja kiihtyy kohti juhannusta.

Kotkasta kotoisin oleva **Kari Sinkkonen** nauttii auringosta ja jokimaisemasta Simojoen Kiusankoskella Lapin ringin leirintäalueella.

Lvi-alalla toimiva kalamies on juuri aloittanut kolmen kuukauden kesälomansa, josta osan hän viettää Tenojoella.

”Tämä on hieno joki ja hieno paikka”, Sinkkonen kehuu Simojokea, jonne useimmat kotimaiset kalaturistit tulevat lähiseuduilta – Oulusta, Kajaanista ja Kuusamosta.

Etelästä lähdetään yleensä kalalle Teno- ja Torniojoelle.

Kari Sinkkonen Kotkasta viettää koko kesän kalassa Lapin lohijoilla.

Vielä ei ole lohi napannut, mutta perhoilla pyytävä Sinkkonen ottaa rennosti. ”Ajankulutusta tämä on etupäässä.”

Toiveita yrittäjiltä’

Lapin ringin yrittäjä **Esko Knuuti** kertoo, että suomalaisten lisäksi leirintäalue majoittaa turisteja muun muassa Venäjältä, Puolasta ja Saksasta.

Hän toivoo, että uusi maatalous- ja ympäristöministeri ottaisi kalastusmatkailuyrittäjät huomioon. ”Meripyyntiä pitäisi rajoittaa edelleen.”

Toisaalta jo nyt lohenpyynti on kielletty Perämerellä 26.6. asti ja Perämeren pohjukassa 1.7. asti, mikä närästää ammattikalastajia.

Simojoen Lohirannan yrittäjä **Tuomo Kesonen** toivoo, että kuntapäättäjät panostaisivat nykyistä enemmän lohenkalastuksen markkinointiin. Kalastusmatkailua edesauttaisi myös Simojärven säännöstely.

”Vedenpinnan nosto kymmenellä sentillä parantaisi lohen elinolosuhteita huomattavasti.”

Lämpimänä ja kuivana kesänä Simojoessa vesi on matalalla. Alkanut kausi näyttää kuitenkin lupaavalta. Vesitilanne on nyt erittäin hyvä, kun vettä on paljon.

”Kalaa on tullut. Suurin saalis tähän mennessä on 14,5-kiloinen”, Kesonen kehuu.

SUVI NIEMI